

23. november 2022 kl 05:00

Debat

Sportsfiskerforbund: Udnyt ådalene til at løse klimaudfordringer

Danmarks ådale kan både forebygge klimaforandringer, indgå i klimatilpasning og øge biodiversiteten. Det kræver dog, at vi udtager ådalene fra landbrugsjorder, skriver Torben Kaas.

Ådale, der ikke er inddraget til dyrkning og produktion, har en unik evne til at holde på vandet i perioder, hvor der er for meget vand, og frigive det, når der er vandmangel. Det kan blandt andet forebygge oversvømmelser, skriver Torben Kaas.

Foto: Frank Cilius/Ritzau Scanpix

Torben Kaas Formand, Danmarks Sportsfiskerforbund

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning. Alle indlæg hos Altinget skal overholde de presseetiske regler.

Klimakrisen raser. I forsøget på at bremse klimaforandringerne leder vi med lys og lygte efter steder, hvor vi kan gemme drivhusgasser væk, og samtidig søger vi svar på,

hvordan vi bedst kan tilpasse vores landskaber til både perioder med ekstrem nedbør og ekstrem tørke.

Midt i vores søgen må vi ikke overse, at ådalene kan være en central nøgle til at løse flere klimaudfordringer på en gang. Danmarks ådale kan, hvor det giver mening, inddrages i både klimatilpasning og forebyggelse af klimaforandringer, og oveni får vi mere natur og større biodiversitet.

Ådale, der ikke er inddraget til dyrkning og produktion, har en unik evne til at holde på vandet i perioder, hvor der er for meget vand, og frigive det, når der er vandmangel. Engene og moserne omkring ådalene fungerer helt naturligt som en svamp.

I perioder med store nedbørsmængder bliver disse områder periodevist oversvømmet, hvilket er med til at forhindre oversvømmelser i de byer, der ligger nedstrøms ådalene. I perioder med tørke afgiver engene noget af det vand, de havde suget, og dermed mindskes risikoen for, at vandløb tørrer ud, som vi oplevede det under den knastørre sommer i 2018. De samme enge og moser kan desuden lagre store mængder CO₂ og bidrager dermed til at nå Danmarks klimamål.

Udtag ådalene fra dyrkningsjorder

Gennem de seneste 80 år har vi inddraget jorden i ådalene til dyrkning af korn og andre afgrøder, men det bør vi ganske enkelt holde op med. Både for at indløse klimagevinsten ved at give ådalene fred, og for at ådalene kan nå deres fulde naturpotentiale.

Ådalene og vandløb hænger naturligt sammen. Det er levesteder for fisk, dyr, planter og fugle, som vil få langt bedre livsbetingelser, hvis vi holder ploven væk. Ikke mindst fordi udvaskningen af forurenende næringsstoffer bliver mindre, når jorden ikke dyrkes og gødes i nærheden af vandløbene.

“

Når privatejet jord anvendes til en samfundsefterspurgt indsats som at nedbringe udledningen af klimagasser, bør lodsejeren naturligvis have erstatning.

Torben Kaas, Formand, Danmarks Sportsfiskerforbund

Derfor er vi også tilfredse med, at sidste års politiske aftale om grøn omstilling af dansk landbrug indeholder en ambition om at tage 100.000 hektar lavbundsgrunde ud af intensiv landbrugsdrift.

Ifølge et estimat fra Danmarks Naturfredningsforening baseret på tal fra Klimarådet vil det spare os for udledning af 2,5 millioner tons CO₂ om året, hvis 100.000 hektar

lavbundsjorder tages ud af intensiv landbrugsdrift. Denne CO₂-reduktion svarer til godt 50 procent af den nuværende årlige udledning af klimagasser fra dyrkede lavbundsjorder.

Ifølge Energistyrelsens rapport "Klimastatus og -fremskrivning 2022" blev der fra landbrugets arealanvendelse af kulstofrige jorder udledt 4,6 millioner tons CO₂-ækvivalenter i 2020.

Jordejere bør blive bedre kompenseret for tabt jord

Så udtagning af lavbundsjorder batter i klimaregnskabet, og det bliver realiseret ved, at landmanden tilbydes kompensation for den tabte jord. Men landmanden behøver ikke gå fra aftalen med mindre jord. Han/hun kan bytte sig til en mere dyrkningssikker erstatningsjord ved værktøjet, der kaldes jordfordeling eller jordbytte.

En mere avanceret udgave af værktøjet kaldes "Multifunktionel jordfordeling", og det har vi arbejdet med siden 2014 i Real Dania-projektet Fremtidens bæredygtige landskaber.

Ved multifunktionel jordfordeling omfordeler man jorderne under hensyntagen til både landbrug og friluftsliv, klima, natur, biodiversitet og landdistriktsudvikling. I Real Dania-projektet deltog en række organisationer, som er enige om, at der er behov for en jordreform i Danmark, hvis vi skal sikre arealer til både fremtidens fødevareproduktion, klimahåndtering, natur og friluftsliv med mere.

I Danmarks Sportsfiskerforbund mener vi i øvrigt, at man bør øge jordejernes incitament til at indgå i klimaprojekter ved at vådgøre lavbundsjorder i ådalene, og andre steder ved at lodsejerne tilbydes kompensation.

Når privatejet jord anvendes til en samfundsefterspurgt indsats som at nedbringe udledningen af klimagasser, bør lodsejeren naturligvis have erstatning.

I dag tilbydes lodsejere ikke erstatning for jord, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3, hvilket er urimeligt. §3-jord har en høj naturmæssig og rekreativ værdi og bør derfor udløse kompensation på lige fod mere andre jorder, som samfundet ønsker drevet under hensyn til Danmarks natur- og klimaforpligtigelser.

Inddrag lokale i beslutningstagningen

Det er en stor og krævende opgave for kommunerne at træffe kloge beslutninger om indretningen af det åbne land, der skal tilgodese så mange behov på én gang.

Derfor anbefaler vi, at man inddrager lokalbefolkningernes unikke indsigt i landskaberne. Det har vi gode erfaringer med fra vandrådsarbejdet, hvor 23 lokale vandråd over flere omgange har arbejdet med at udpege indsatser i vandløbene, der

skal sikre god økologisk tilstand i danske vandløb i henhold til EU's krav. Arbejdet var konstruktivt og frugtbart, men vandrådernes indflydelse var midlertidig.

“

Med ådalene i hovedrollen kan vi gøre op med leverpostejforvaltningen og fremme de natur- og klimavenlige prioriteringer af det åbne land, som fremtiden afhænger af.

Torben Kaas, Formand, Danmarks Sportsfiskerforbund

Vi mener, at de lokale vandråd skal gøres permanente, og at de blandt andet bør have indflydelse på fremtidens jordfordelinger. Inden de trækker i arbejdstøjet, skal der foretages en mere overordnet, national strategisk planlægning af arealerne, som går forud for den lokale, stedsudviklende planlægning. På den måde tages der hensyn til både nationale interesser og forpligtelser og lokale behov og forudsætninger.

Det tager ganske vist længere tid at have flere øjne på prioriteringen af jorderne. Til gengæld får vi færre konflikter, et større ejerskab til beslutningerne – og vigtigst af alt; mere intelligente løsninger. De danske vandløb og jorder kan nemlig ikke forvaltes med standardiserede løsninger. Der er brug for en differentieret forvaltning, men med en overordnet national rammesætning.

Samtidig med, at vi lader ådale og vandløb med høj naturværdi være i fred, vil vi fortsat kunne dyrke jorden og sikre afvandingen af markerne ved de ofte flade, dyrkningsvigtige strækninger.

I dag har vi en alt for ensartet forvaltning, der hverken sikrer afvandingen eller naturen, og som heller ikke baner vejen for de kloge klimaløsninger. Med ådalene i hovedrollen kan vi gøre op med leverpostejforvaltningen og fremme de natur- og klimavenlige prioriteringer af det åbne land, som fremtiden afhænger af.

Torben Kaas Formand, Danmarks Sportsfiskerforbund

SENESTE

Se kortet: Her er kommunerne, hvor en CO2-afgift på landbruget kan koste flest arbejdspladser

En CO2-afgift på landbruget vil koste tusindvis af arbejdspladser i landbrugs- og fødevarerhvervene, men der er stor forskel på, hvor hårdt de enkelte kommuner bliver ramt. Se kortet her.

Daniel Bue Lauritzen

EU-krav smider bombe under dansk klimaindsats: 70 procentsmålet er ikke nødvendigvis nok

Danmarks planer for at nå 70 procentsmålet er ikke nok, hvis vi vil leve op til EU's nye klimakrav. Der er behov for flere reduktioner før 2030, vurderes det. Et udskældt redskab kan blive nødvendigt, hvis ikke landbruget og transportsektoren skal levere mere.

Andreas Arp

Grønt overblik: Det skal du holde øje med i denne uge

Morten Øyen

Landbrug og landdistrikter advarer mod CO2-afgift: Frygter en jobmassakre og affolkning af provinsen

Daniel Bue Lauritzen

Grønt overblik: Det skal du holde øje med

Daniel Bue Lauritzen

Ellemann efterlyser finansiering til stort rødt slagnummer efter første grønne regeringsforhandlinger

Andreas Arp

Tillid til drikkevandet, færre landbrugsdyr og udskiftning af naturgas: Organisationer giver indspark til regeringsforhandlinger

Professorer: Derfor kan der gå op til fem år, før politikerne kan lægge en ordentlig CO2-afgift på landbruget

Andreas Arp

Vis mere

MINISTERSVAR

VIS ALLE

Lea Wermelin svarer:

Har fødevarer- og landbrugspakken (2015) forsinket og/eller fordyret indsatsen mod landbrugets forurening med kvælstof og fosfor?

Peder Hvelplund spørger:

Hvorfor overvejer man, at det ved fremtidig minkdrift skal være et krav, at minkavlerne lader sig teste for corona?

Lea Wermelin svarer:

Kan ministerens politiske tilkendegivelser have påvirket sagsbehandlingen af ansøgninger om havbrug?

Rasmus Prehn svarer:

Er lovgivningen overholdt i projektet med indhegning af kreaturer, heste mv. på Molslaboratoriet?

Rasmus Prehn svarer:

Vil ministrene kommentere på videoer og billeder, der illustrerer forholdene i Molslaboratoriet?

MEST LÆSTE FØDEVARER

- 1. EU-krav smider bombe under dansk klimaindsats: 70 procentsmålet er ikke nødvendigvis nok**
- 2. Grønt overblik: Det skal du holde øje med i denne uge**
- 3. Se kortet: Her er kommunerne, hvor en CO2-afgift på landbruget kan koste flest arbejdspladser**
- 4. Henrik Bertelsen: EU dyrker mangfoldigheden i landbruget, hvorfor gør Danmark ikke?**

Public Affairs-chef

 Hovedstaden